

Redakcja: Sławomir Poleszak (zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel
(sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki, Spasimir Domaradzki, Łukasz
Krzyżanowski, Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1480 (220/2025) | 29.11.2025

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Agata Domachowska

Kosowo: między wyborami lokalnymi a przedterminowymi wyborami parlamentarnymi

Od początku 2025 r. w Kosowie trwa przedłużająca się niestabilność polityczna, wynikająca z impasu w procesie konstytuowania parlamentu oraz braku możliwości utworzenia nowego rządu. W rezultacie 28 grudnia odbędą się drugie w tym roku wybory parlamentarne. Zostaną one zorganizowane po niedawnych wyborach lokalnych, które potwierdziły głęboką polaryzację kosowskiej sceny politycznej, w której żadne z ugrupowań nie posiada już dominującej pozycji. Istnieje ryzyko, że kolejne wybory nie przyniosą znaczących zmian i ponownie Kosowo będzie musiało się mierzyć z długim procesem tworzenia rządu.

Wybory lokalne. Na przełomie października i listopada 2025 r. w Kosowie miały miejsce wybory samorządowe, których pierwsza tura odbyła się 12 października, natomiast druga – 9 listopada. Powtórne głosowanie przeprowadzono w 18 spośród 38 gmin – tam, gdzie w pierwszej turze żaden z kandydatów nie zdobył ponad połowy oddanych głosów. Ostateczne wyniki jednoznacznie potwierdziły głęboką polaryzację kosowskiej sceny politycznej, widoczną zarówno na poziomie centralnym, jak i lokalnym. Rządzący Ruch Vetëvendosje (*Lëvizja Vetëvendosje!*, LVV) oraz opozycyjna Demokratyczna Liga Kosowa (*Lidhja Demokratike e Kosovës*, LDK) zwyciężyły w siedmiu gminach (LDK również w stolicy)¹, Demokratyczna Partia Kosowa (*Partia Demokratike e Kosovës*, PDK) – w sześciu, natomiast Sojusz na rzecz Przyszłości Kosowa (*Aleanca për Ardhmërinë e Kosovës*, AAK) – w pięciu. Socjaldemokratyczna Inicjatywa (*Nisma Socialdemokrate*, NISMA), Turecka Demokratyczna Partia Kosowa (*Kosova Demokratik Türk Partisi/Partia Demokratike Turke e Kosovës*, KDTP) oraz inicjatywa Ramiza Lladrovci (inicjatywa *Për Drenasin Kampion me Ramiz Lladrovcin*)² zwyciężyły w jednej gminie każda.

Z kolei Lista Serbska (*Srpska lista*, SL) odniosła zwycięstwo we wszystkich 10 gminach, w których większość mieszkańców stanowi ludność serbska. Wybrani serbscy burmistrzowie oczekują, że przekazanie władzy odbędzie się zgodnie z prawem i bez przeszkód, twierdząc, że okres naruszania praw Serbów przez lokalne instytucje dobiegł końca. Zapewniają również, że będą pracować nad tym, aby gminy ponownie skutecznie służyły mieszkańcom i poprawiały ich warunki życia. Należy przypomnieć, że w listopadzie 2022 r. Lista Serbska wycofała się z kosowskich instytucji w sprzecznie wobec decyzji rządu w Prisztinie dotyczącej zastąpienia tablic rejestracyjnych wydawanych przez Serbię tablicami Kosowa. Następnie w kwietniu 2023 r. SL wezwała do bojkotu wyborów lokalnych, co doprowadziło do zwycięstwa albańskich polityków, którzy rządzą w gminach, gdzie Serbowie stanowią większość (tj. w północnej Mitrovicy, Zveçanie, Leposaviciu i Zubin Potoku). Ostatecznie jednak SL zakończyła bojkot i wzięła udział w wyborach parlamentarnych w 2025 r., uzyskując dziewięć mandatów w Zgromadzeniu Kosowa (zob. szerzej: „Komentarze IEŚ”, nr 1248, „Komentarze IEŚ”, nr 1249, „Komentarze IEŚ”, nr 1030; „Komentarze IEŚ”, nr 722; „Komentarze IEŚ”, nr 727; „Komentarze IEŚ”, nr 733).

¹ W stolicy, Prisztinie, zwyciężył dotychczasowy burmistrz tego miasta, i jednocześnie kandydat LDK, Përparim Rama. LDK odniosła symbolicznie ważny sukces, przejmując ponownie Prisztinę – miasto o dużym znaczeniu polityczno-wizerunkowym.

² Ramiz Lladrovci, który pokonał kandydata PDK w walce o stanowisko burmistrza gminy Drenasi/Glogovac, tuż po wyborach spotkał się z nowym liderem PDK i nie zaprzeczył, że w wyborach parlamentarnych jego inicjatywa zawiąże koalicję wyborczą właśnie z PDK, Ramiz Lladrovci: *Drenasi mbetet bastion i PDK-së – nëse jemi unikë, fitojmë zgjedhjet nacionale*, 20.11.2025, <https://www.radiokosovaelire.com/ramiz-lladrovci-drenasi-mbetet-bastion-i-pdk-se-nese-jemi-unike-fitojme-zgjedhjet-nacionale/> [22.11.2025].

Okres powyborczych napięć. W okresie powyborczym nastąpiło wyraźne przesilenie w relacjach między poziomem lokalnym a centralnym, co bezpośrednio wpłynęło na dynamikę polityczną państwa. Choć głosowanie przebiegło bez poważniejszych nieprawidłowości, ugrupowania opozycyjne zgodnie podkreślały, że LVV miał wykorzystywać aparat państwowy dla uzyskania przewagi. Premier Albin Kurti, lider Ruchu Vetëvendosje, zaprzeczał tym oskarżeniom i jednocześnie ocenił wynik swojej partii jako sukces, zwracając uwagę, że wszystkie partie opozycyjne prowadziły kampanię w skoordynowany sposób jedynie przeciwko LVV.

Równocześnie 12 listopada, bezpośrednio po wyborach lokalnych, Memli Krasniqi ogłosił rezygnację z funkcji przewodniczącego Demokratycznej Partii Kosowa (PDK). Podjętą decyzję uzasadnił poczuciem odpowiedzialności oraz chęcią stworzenia nowego impulsu rozwojowego dla swojego ugrupowania. Podkreślił, że jego rezygnacja nie pozostaje w związku z bieżącymi wydarzeniami politycznymi, lecz wynika z potrzeby odświeżenia sposobu funkcjonowania partii i otwarcia nowego etapu jej działalności. M. Krasniqi stwierdził ponadto, że skoro sam nie zamierza ubiegać się o urząd premiera, to kolejny lider PDK powinien być równocześnie kandydatem partii na to stanowisko. Ostatecznie, podczas konwencji partii zorganizowanej 17 listopada, na nowego przewodniczącego PDK wybrano Bedriego Hamzë – byłego prezesa Banku Centralnego Kosowa (2013-2017; *Banka Qendrore e Republikës së Kosovës*) oraz byłego ministra finansów w latach 2011-2014 i 2017-2019.

Niestabilność polityczna i nieudane próby wyboru nowego premiera. Napięcia widoczne na poziomie lokalnym dodatkowo wzmocniły presję na scenę krajową, uwidaczniając ograniczoną zdolność systemu politycznego do stabilnego wyłonienia większości rządowej. W przeprowadzonych w lutym 2025 r. wyborach parlamentarnych zwycięstwo odniosło ugrupowanie Vetëvendosje. Pomimo zwycięstwa wyborczego ([„Komentarze IEŚ”, nr 1287](#)) VV nie dysponowało w parlamencie wystarczającą liczbą mandatów, by samodzielnie utworzyć nowy gabinet. Jednocześnie największe ugrupowania opozycyjne – LDK, PDK i AAK – konsekwentnie deklarowały, że nie poprą kolejnego rządu kierowanego przez A. Kurtiego, opowiadając się za jak najszybszym rozpisaniem przedterminowych wyborów parlamentarnych. Partie te krytykowały premiera przede wszystkim za sposób prowadzenia relacji z Unią Europejską oraz Stanami Zjednoczonymi i zarzucały mu wzmacnianie napięć na północy Kosowa. Ze względu na przedłużający się kryzys polityczny wynikający z niemożności ukonstytuowania się nowego parlamentu Albin Kurti przez dziewięć miesięcy sprawował urząd premiera jedynie w charakterze szefa rządu tymczasowego ([„Komentarze IEŚ”, nr 1427](#)).

Po ostatecznym wyborze nowego przewodniczącego parlamentu, 26 października br. przeprowadzono głosowanie nad kandydaturą A. Kurtiego na premiera Kosowa. Uzyskał on jednak jedynie 56 głosów, podczas gdy do zatwierdzenia jego kandydatury wymagane było minimum 61. Przeciw zagłosowało 52 deputowanych, a 4 wstrzymało się od głosu. W konsekwencji lider VV przeszedł do historii jako pierwszy zwycięzca wyborów parlamentarnych, któremu nie udało się sformować rządu. Kolejna próba powołania nowego rządu miała miejsce 19 listopada, jednak i ona zakończyła się niepowodzeniem. Desygnowany na premiera Glauk Konjufca (VV, były przewodniczący parlamentu) uzyskał identyczną liczbę głosów, jak wcześniej A. Kurti – 56. Wobec tego prezydent Kosowa Vjosa Osmani zwołała spotkanie z liderami ugrupowań politycznych w celu konsultacji dalszych działań. Następnego dnia ogłosiła decyzję o rozwiązaniu parlamentu oraz wyznaczyła 28 grudnia 2025 r. jako termin przeprowadzenia przedterminowych wyborów parlamentarnych.

Komentarz

Od lutego 2025 r. Kosowo zmaga się z narastającą niestabilnością polityczną, której nie udało się zażegnać mimo ostatecznego ukonstytuowania się parlamentu. Choć wydawało się, że zakończenie impasu parlamentarnego może doprowadzić do stabilizacji systemu politycznego, to jednak brak możliwości powołania nowego rządu oraz konieczność przeprowadzenia kolejnych w bieżącym roku wyborów parlamentarnych utrwaliły stan niepewności instytucjonalnej. W rezultacie Kosowo pogrąża się w sytuacji „permanentnej kampanii wyborczej”, co prowadzi do stagnacji politycznej, paraliżu decyzyjnego i narastającej frustracji społecznej.

Wybory lokalne, które odbyły się w tym kontekście kryzysu politycznego, unaocznily głębokie podziały wewnątrz kosowskiej sceny politycznej. Brak jednoznacznie dominującej siły politycznej sprawia, że system partyjny staje

się coraz bardziej rozproszony. Ruch Vetëvendosje utrzymuje pozycję najsilniejszego ugrupowania, jednak nie jest już w stanie odtworzyć dominacji, jaką posiadał w poprzednich latach. Co prawda w tegorocznych wyborach lokalnych osiągnął lepszy wynik w porównaniu z poprzednimi wyborami, jednak jego poparcie na poziomie ogólnokrajowym nie wykazuje tendencji wzrostowej. Można zakładać, że po kolejnych wyborach parlamentarnych VV ponownie będzie zmuszony negocjować z partiami politycznymi w celu utworzenia rządu koalicyjnego.

Za symbolicznego zwycięzcę wyborów lokalnych należy uznać Demokratyczną Ligę Kosowa. Partia ta, przez ostatnie lata uważana za ugrupowanie o malejącej sile politycznej, zdołała odzyskać część dawnej wiarygodności, przede wszystkim dzięki zwycięstwu w stolicy. Wygrana ta ma duże znaczenie polityczne i wizerunkowe, gdyż wzmacnia LDK względem zarówno VV, jak i Demokratycznej Partii Kosowa (PDK), poprawiając jej pozycję negocjacyjną przed potencjalnymi powyborczymi negocjacjami nad kształtem nowego rządu.

Wynik PDK należy ocenić jako słabszy w porównaniu z wyborami lokalnymi z 2021 r., gdy ugrupowanie to zwyciężyło w ośmiu gminach. PDK straciła kontrolę nad dwiema istotnymi gminami – Południowa Mitrovica oraz Drenasi/Glogovac, przy czym ta ostatnia uchodziła za tradycyjny bastion tej partii. Utrata tych ośrodków świadczy nie tylko o braku zdolności do rozszerzania elektoratu, lecz także o jego stopniowym zawężaniu. Wynik ten został odebrany jako sygnał osłabienia PDK. Powyborcza zmiana na stanowisku lidera partii może oznaczać próbę wprowadzenia zmian w strategii politycznej ugrupowania. Nowy lider, Bedri Hamza, postrzegany jest bowiem jako polityk-technokrata, co może sugerować próbę repozycjonowania PDK jako ugrupowania bardziej pragmatycznego, koncentrującego się na kwestiach gospodarczych i dotyczących poprawy jakości życia obywateli.

Szczególnie istotnym elementem wyborów lokalnych był powrót Listy Serbskiej na polityczną mapę Kosowa. Należy jednak podkreślić, że poparcie wyborcze dla SL nie odzwierciedla faktycznego poparcia Serbów dla niej jako autonomicznego aktora politycznego, lecz przede wszystkim potwierdza niezmienną zależność kosowskich Serbów od władz w Belgradzie. Kandydaci SL nie przedstawiali konkretnych programów politycznych ani projektów lokalnych. Kampania opierała się niemal wyłącznie na propagowaniu haseł tożsamościowych i narodowych, a także popularyzowaniu narracji o konieczności obrony interesów serbskiej społeczności żyjącej w Kosowie.

Utrzymująca się niestabilna sytuacja w Kosowie została skrytykowana zarówno przez Unię Europejską, jak i Stany Zjednoczone, które zgodnie wezwały kosowskie elity polityczne do jak najszybszego powrotu na ścieżkę reform demokratycznych oraz normalizacji stosunków z Serbią. UE podkreśliła, że obecna sytuacja uniemożliwia ratyfikację kluczowych umów w ramach Planu wzrostu (*the EU's Growth Plan for the Western Balkans*), co jednocześnie blokuje dostęp tego bałkańskiego państwa do środków finansowych zapisanych w owym Planie. Z kolei Stany Zjednoczone wskazały na konieczność jak najszybszego powołania nowego rządu, zdolnego do prowadzenia z nimi współpracy.